

Acest proiect este finanțat
de Uniunea Europeană

Programul de Vecinătate al Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica Moldova

Componentul 3: Conturi regionale

19 Octombrie 2016

Proiect implementat de consorțiul
condus de GFA Consulting Group GmbH

Conținutul prezentării

1. Conturile regionale, subsistem al conturilor naționale:
  - Utilizarea conturilor naționale și a celor regionale;
  - Metode de elaborare a Valorii adăugate brute regionale (VABR) și a Produsului Intern Brut Regional (PIBR).
2. PIBR în Republica Moldova:
  - Importanța;
  - Surse de date și metode de estimare aplicate;
  - PIBR 2013-2014 prețuri curente;
  - Rata de creștere a PIBR 2014.
3. Planuri de viitor

**Conturile Regionale -
Subsistem al Conturilor
Naționale**

Conturile naționale

- Sistemul Conturilor Naționale (SCN) reprezintă un set de recomandări, agreat la nivel internațional, referitoare la modul de măsurare a activității economice în concordanță cu anumite convenții contabile bazate pe principii economice.
- Sistemul European de Conturi (SEC) furnizează instituțiilor internaționale, guvernelor, operatorilor economici și sociali și instituțiilor internaționale un set armonizat de statistici folosit pentru atingerea obiectivelor Tratatului Uniunii Europene (UE).

Utilizarea conturilor naționale

La nivel UE

Politici publice:

- Politica monetară: oferta de bani trebuie să corespundă creșterii nominale ale PIB corectată cu viteza circulației banilor;
- Determinarea cheltuielilor guvernamentale pentru educație și cercetare, ca procent în PIB;
- Stabilirea cheltuielilor Guvernului (< 60% din PIB);
- Ca cerință a *Pactului de creștere și stabilitate*, datoria publică trebuie să fie mai mică de 3% din PIB;
- Contribuție la cheltuielile militare;
- Stabilirea cuantumului taxelor și a contribuției la asigurări sociale, ca % în PIB.

Utilizarea conturilor naționale (cont.)

Taxe și ajutoare pentru națiuni și regiuni:

- Contribuții la organismele internaționale ca ONU, OECD, FMI, EU;
- Distribuirea de fonduri pentru regiunile cu PIB/locuitor redus (mai puțin decât 75% din media UE);
- Bugetul UE este determinat pe baza PIB agregat al țărilor membre (nu poate să fie mai mare de 1,27% din acesta);
- Bugetul UE este finanțat și de TVA; contribuția se stabilește pe baza unei rate medii a TVA stabilită pe baza conturilor naționale.

Indicatori de conturi naționale	Utilizări
Conturile agriculturii	Politici agricole
Creșterea producției anumitor activități industriale estimate pe baza datelor de conturi naționale	Politici industriale
Deficitul și datoria guvernului, ca % în PIB	Politici monetare și finanțe publice
Cheltuieli de educație și cercetare, ca % în PIB	Productivitate și politici sociale
Cheltuieli de apărare, ca % în PIB	Politici de apărare
VABR per capita	Politici regionale și repartizarea de fonduri structurale
PIB per capita	Identificarea necesităților pentru dezvoltare
Conturi satelit: sănătate, turism, mediul înconjurător	Politici economice în domeniile respective

Conturile regionale

- Parte integrată a conturilor naționale;
- Caracterizează localizarea regională a operațiunilor economice;
- Se elaborează în baza aceluiași standarde internaționale și concepte de bază ca și conturile naționale la nivel de economie.

Utilizarea conturilor regionale

1. La nivelul UE:

- Stabilirea capacității regiunilor de a accesa Fondurile Structurale pe baza indicatorului PIBR/locuitor (*Council regulation 1083/2006 on the Structural Funds*);
- Monitorizarea creșterii economice pentru crearea de locuri de muncă și investiții (*The Europe 2020 Strategy*);
- Dezvoltarea productivității forței de muncă la nivel regional (*The Europe 2020 Strategy*);
- Monitorizarea dezvoltării regionale a veniturilor gospodăriilor populației, pentru a identifica disparități în dezvoltarea regională.

Utilizarea conturilor regionale (cont.)

2. La nivel național:

- La nivelul guvernului și a oficiilor de planificare pentru stabilirea politicilor regionale și monitorizarea acestora;
- Institute de cercetare, universități pentru studii de impact, studii privind forța de muncă, analiza specializărilor fiecărei regiuni;
- Agenții economici pentru a stabili politica de dezvoltare teritorială a unităților sale pe baza ofertei de servicii, infrastructură și forța de muncă.

Conturile regionale - conținut

Conturile regionale cuprind:

- VAB și PIB regional;
- FBCF;
- Conturile regionale ale gospodăriilor populației.

Conturile regionale - metode de elaborare

Metoda	Descriere	Acuratețe
Ascendentă - de “jos în sus”	Datele sunt colectate la nivelul unităților locale și agregate la nivelul regiunii;	A
Pseudo ascendentă	Datele pentru unitățile locale sunt obținute la nivelul întreprinderii;	A, B
Descendentă – de “sus în jos”	Datele la nivel național sunt repartizate pe regiuni în funcție de anumiți indicatori;	B,C
Mixtă	O combinaire dintre cele două metode. Pentru întreprinderile mari, multi-regionale se aplică metoda ascendentă, pentru cele mici metoda descendentă.	A,B

Conturile regionale - diseminare

- Programul de transmitere al datelor (conf. Annex B of the Council Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013)

Table 10 — Tables by industry and by region (NUTS level 2)

Code	List of variables	Breakdown
B.1g	1. Gross value added at basic prices (volume growth rate based on previous year's prices) ⁽¹⁾	
B.1g	2. Gross value added at basic prices (current prices) ⁽²⁾	A*10
D.1	3. Compensation of employees (current prices)	A*10
P.51g	4. Gross fixed capital formation (current prices)	A*10
	5. Employment ⁽²⁾ ⁽³⁾ in thousands of persons and in thousands of hours worked ⁽²⁾ ⁽³⁾	
ETO	— Total ⁽²⁾ ⁽³⁾	A*10
EEM	— Employees ⁽³⁾	A*10
POP	6. Population in thousands of persons ⁽⁴⁾	

⁽¹⁾ Transmission on a voluntary basis until 2016. From 2017 onwards: transmission at t+24 months on a compulsory basis and transmission at t+12 months on a voluntary basis.

⁽²⁾ Total gross value added and total employment in thousands of persons: transmission at t+12 months.

Total employment in hours worked, A*10 breakdowns of employment in persons and in hours worked, A*10 breakdown of gross value added: transmission at t+24 months.

⁽³⁾ Employment and employees: residents and non-residents employed by resident producer units (Domestic Concept, DC).

⁽⁴⁾ Transmission at t+12 months is compulsory.

Table 12 — Tables by industry and by region (NUTS level 3)

Code	List of variables	Breakdown ⁽¹⁾
B1.g	1. Gross value added at basic prices (current prices)	A*10
	2. Employment ⁽²⁾ (thousands of persons)	
ETO	— Total	A*10
EEM	— Employees	A*10
POP	3. Population (thousands of persons)	

⁽¹⁾ The following aggregated positions of NACE Rev 2 breakdown A*10 may be used: — (G, H, I and J) instead of (G, H and I) and (J); — (K, L, M and N) instead of (K), (L) and (M and N) — (O, P, Q, R, S, T and U) instead of (O, P and Q) and (R, S, T and U).

⁽²⁾ Employment and employees: residents and non-residents employed by resident producer units (Domestic Concept, DC).

Table 13 — Households accounts by region (NUTS level 2)

Allocation of primary income account of households (S.14)			
Code	Uses	Code	Resources
D.4	1. Property income	B.2n/B.3n	3. Operating surplus, net/mixed income, net
B.5n	2. Balance of primary income, net	D.1	4. Compensation of employees
		D.4	5. Property income
Secondary distribution of income account of households (S.14)			
Code	Uses	Code	Resources
D.5	6. Current taxes on income, wealth, etc.	B.5	10. Balance of primary income, net
D.61	7. Net social contributions	D.62	11. Social benefits other than social benefits in kind
D.7	8. Other current transfers	D.7	12. Other current transfers
B.6n	9. Disposable income, net		
Household final consumption expenditure (S.14)			
P.3	13. Household final consumption expenditure (1)		

(1) On a voluntary basis.

Produsul Intern Brut Regional (PIBR) în Republica Moldova

Importanța PIBR

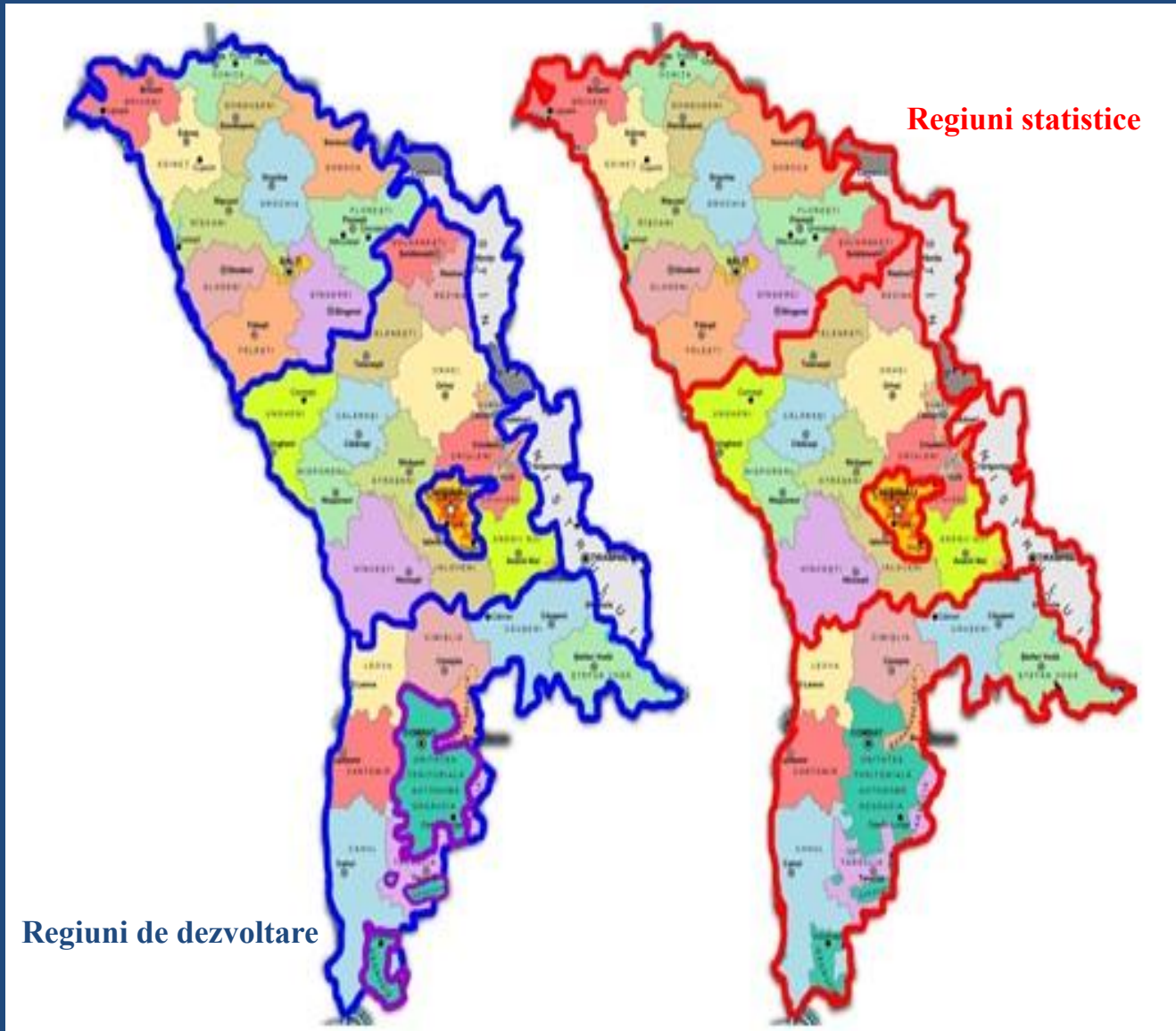
- Angajamentul pentru alinierea statisticii Republicii Moldova la cerințele EUROSTAT, stipulate în cadrul Acordului Republicii Moldova de Asociere la UE;
- Direcție prioritară a Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016-2020;
- Indicator macroeconomic utilizat de Guvern în scopul elaborării și monitorizării Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Regională (SNDR 2016-2020).

Divizarea teritorială

1. Divizare administrativă – 32 raioane;
2. Regiuni de dezvoltare – 6

Regiunile de dezvoltare	Unitățile administrativ-teritoriale	Populația din regiune	
		2013	2014
Nord	Municipiul Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Râșcani, Sângerei, Soroca	997 033	993 047
Centru	Raioanele Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni	1 060 582	1 059 542
Sud	Raioanele Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia	536 597	534 967
Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia		161 823	161 829
Municipiul Chișinău		802 539	807 020

3. Zone statistice (Nord, Centru, Sud, mun. Chișinău) Hărțile de divizare teritorială:

Surse de date

Surse de date
statistice

(BNS)
ramură
statistice de
• Datele
(ASA)
Anuala
BNS
Statistica
de la banca
• Anchetă

Surse de date
financiar-contabi
le

Financiare
raportelor
al
Plei
Information
Nationale a
Serviciul
Comisia
de catre
Moldovei,
prezentate a
Nationale a
datele fiind
Banca
anual
furnizate de

Surse de date
administrative

• Date
raportul
(CNAM)
Medicină
Asigurări în
Nationale de
Companiei
(CNAS) și
Sociale
Asigurat

Secțiune CAEM	Denumirea secțiunii	Surse de date	Metodă	Acuratețe
A	Agricultură, silvicultură și pescuit	Date statistice	Specifică	A -Prod, C - CI
B+C+D+E	Industria extractivă, Prelucrătoare, Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă pentru unități nefinanciare Descendentă pentru economia ascunsă	A/B C
F	Construcții	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă pentru unități nefinanciare Descendentă pentru economia ascunsă	A/B C

Secțiune CAEM	Denumirea secțiunii	Surse de date	Metodă	Acuratețe
G,H,I	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, Transport și depozitare, Activități de cazare și alimentație publică	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă pentru unități nefinanciare Descendentă pentru economia ascunsă	A/B C
J	Informații și comunicații	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo descendentă	A/B
K	Activități financiare și de asigurări	Datele societăților de asigurare, ale Băncii Naționale, ale băncilor comerciale	Pseudo ascendentă pentru activități financiare Ascendentă pentru asigurări	A/B A

Secțiune CAEM	Denumirea secțiunii	Surse de date	Metodă	Acuratețe
L	Tranzacții imobiliare	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă Mixtă pentru chiria imputată	A/B B
M, N	Activități profesionale, științifice și tehnice Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	ASA, rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă	A/B
O,P,Q	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii, Învățământ, Sănătate și asistență socială	Datele Bugetului Public Național, rapoarte financiare, statistica de ramură	Ascendentă Pseudo ascendentă	A B
R,S,T	Alte activități de servicii	Datele Bugetului Public Național, ASA și rapoarte financiare, statistica de ramură	Pseudo ascendentă Mixtă	A/B C

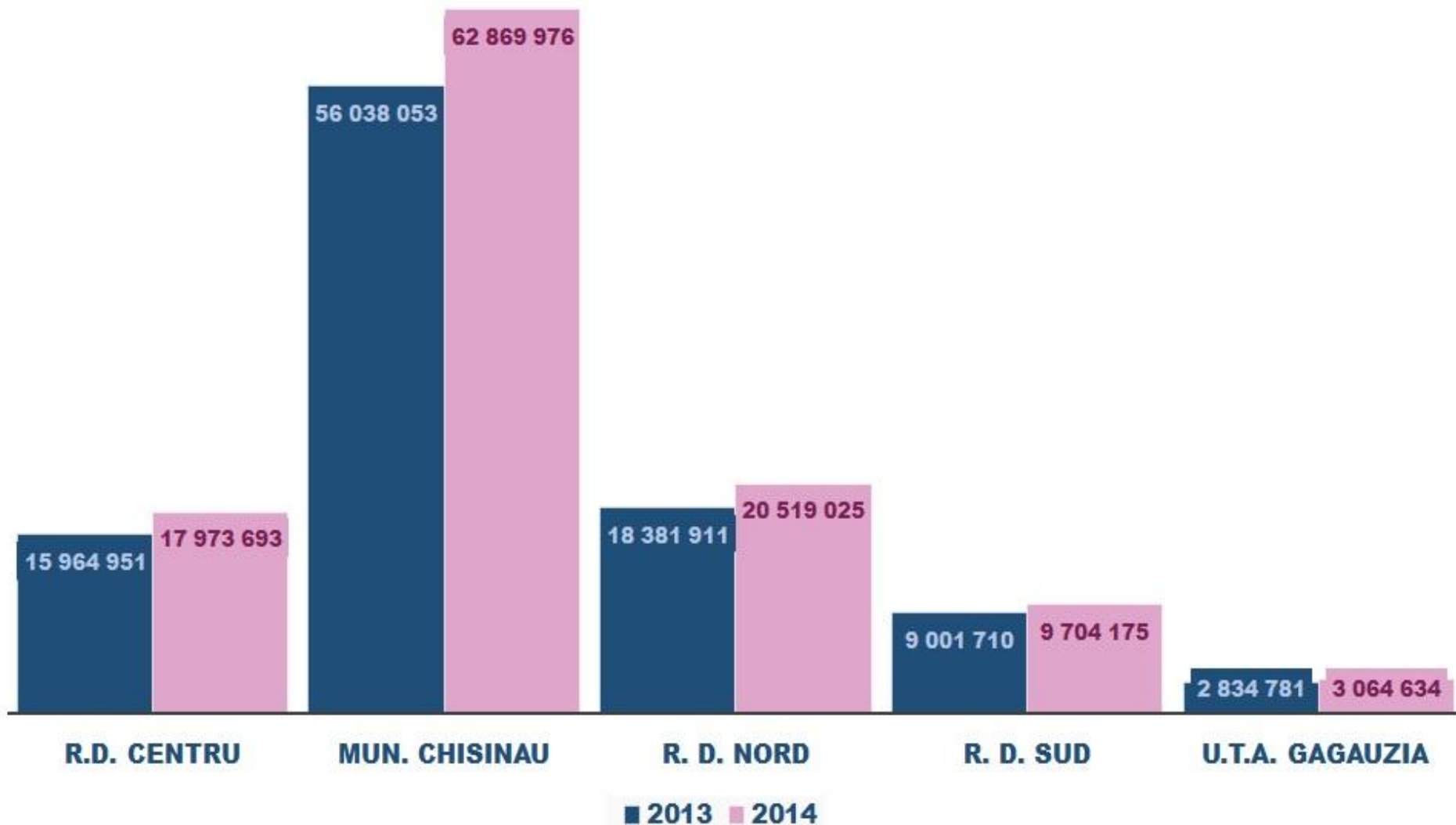

Produsul Intern Brut Regional (PIBR) 2013 și 2014

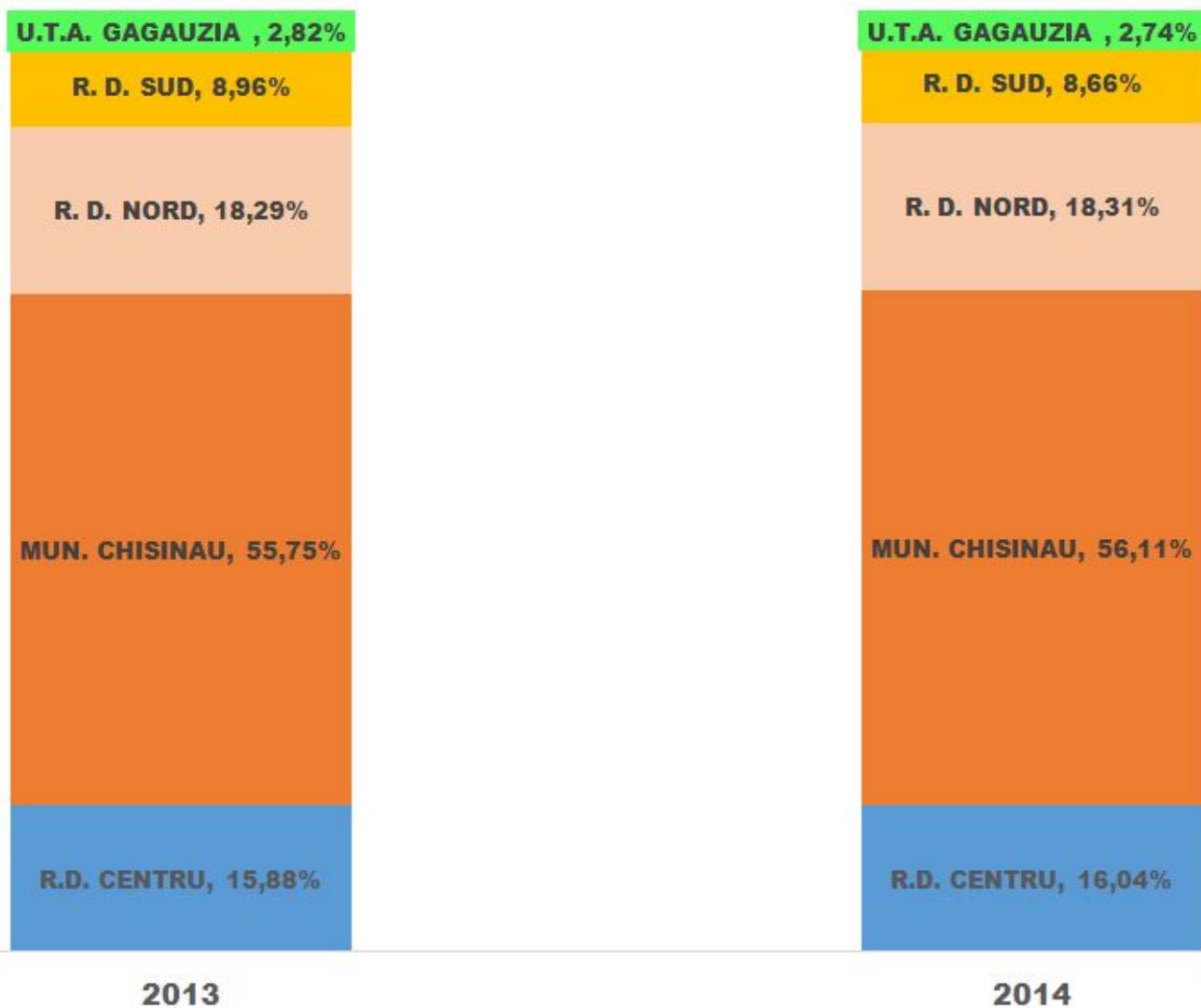
PIBR pentru anii 2013 și 2014, prețuri curente, mii lei

Regiuni de dezvoltare	PIBR		PIBR pe locuitor	
	2013	2014	2013	2014
CENTRU	15 964 951	17 973 693	15,05	16,96
MUN. CHIȘINĂU	56 038 053	62 869 976	69,83	77,90
NORD	18 381 911	20 519 025	18,44	20,66
SUD	9 001 710	9 704 175	16,78	18,14
U.T.A. GĂGĂUZIA	2 834 781	3 064 634	17,52	18,94
SIFIM	-1 710 935	-2 081 925		
TOTAL PIB	100 510471	112 049 578	28,25	31,51

Produsul Intern Brut Regional pentru anii 2013 și 2014, prețuri curente (mii lei)

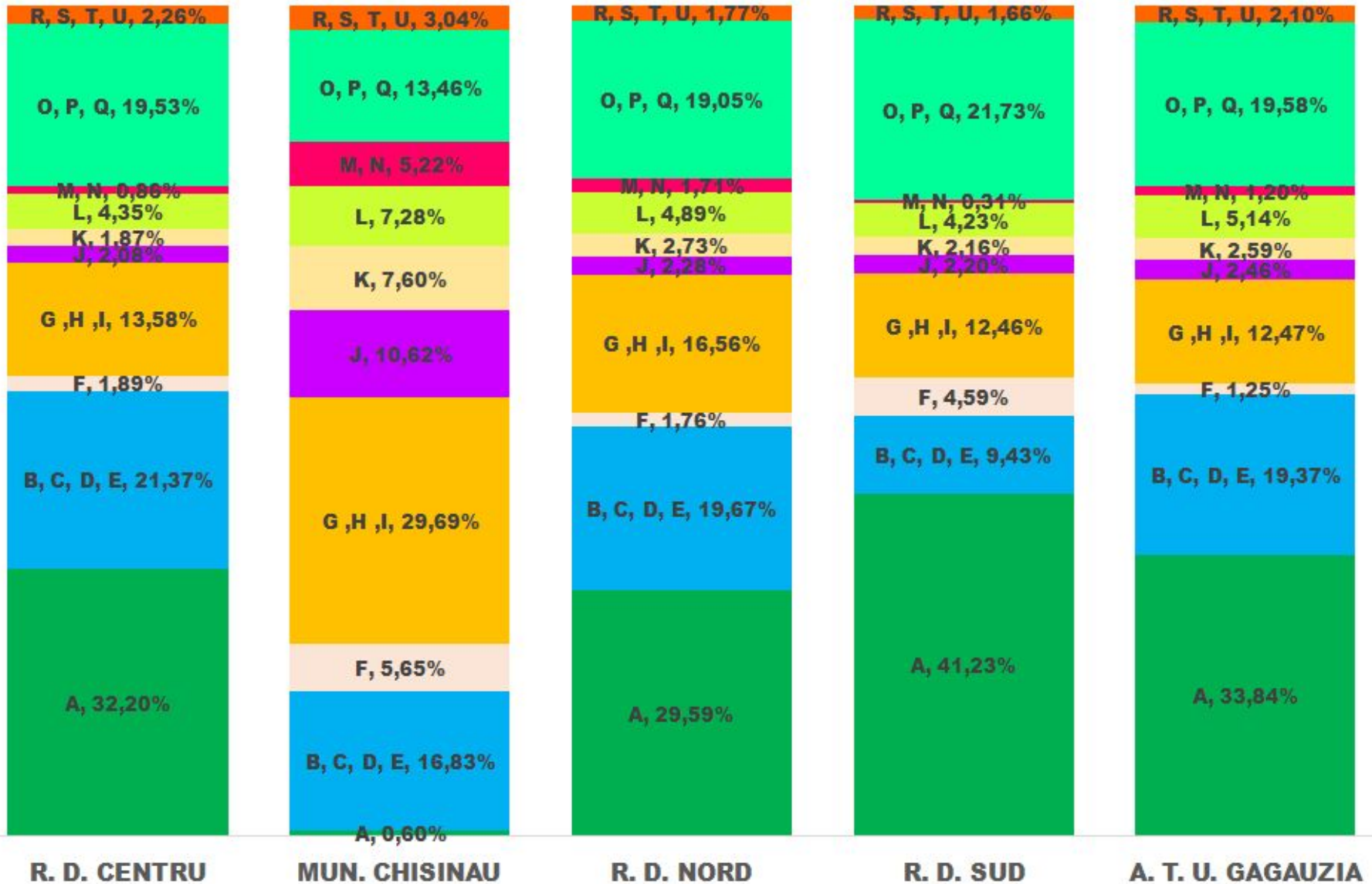

Structura PIBR în 2013 și 2014 (%)

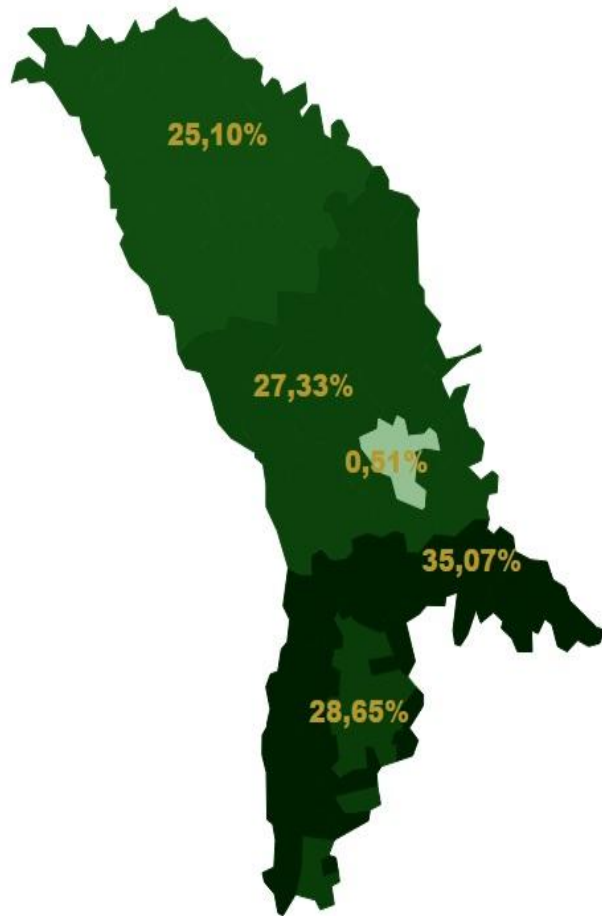
Valoarea Adăugată Brută Regională (VABR) în 2014

Structura VABR în 2014

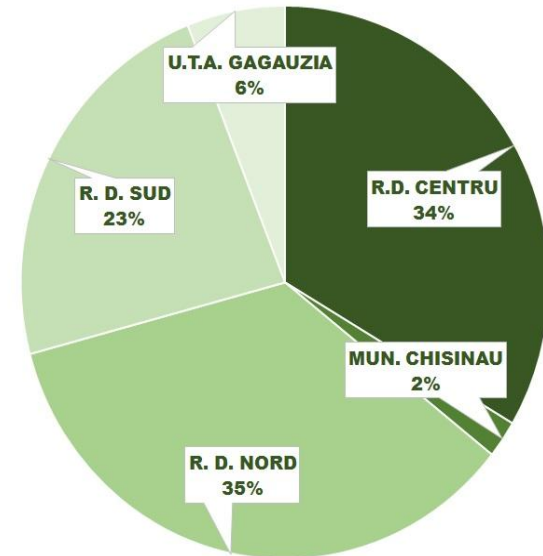

Agricultură, silvicultură și pescuit (CAEM A)

Pondereea valorii adăugate în produsul intern brut regional

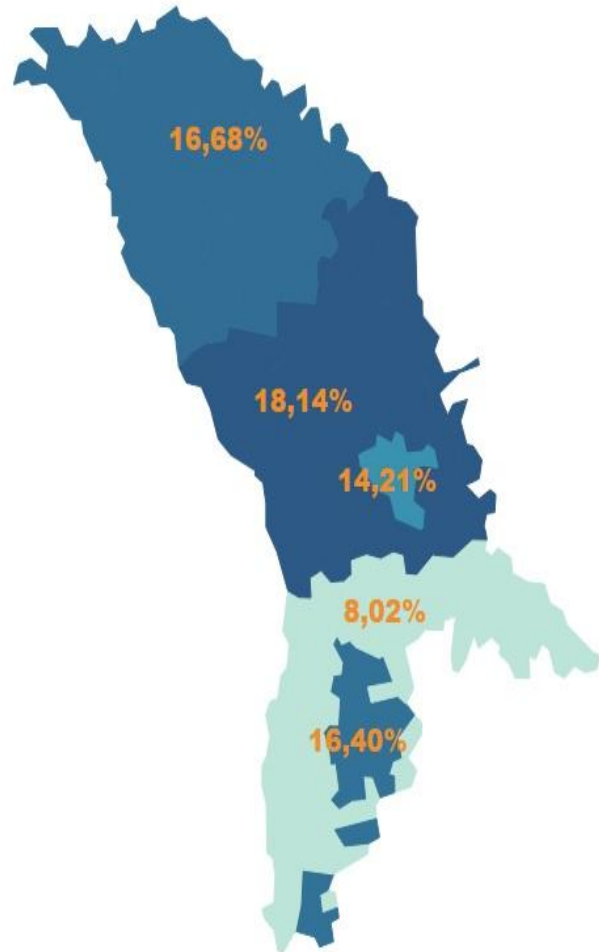

Contribuția regiunilor la valoarea adăugată

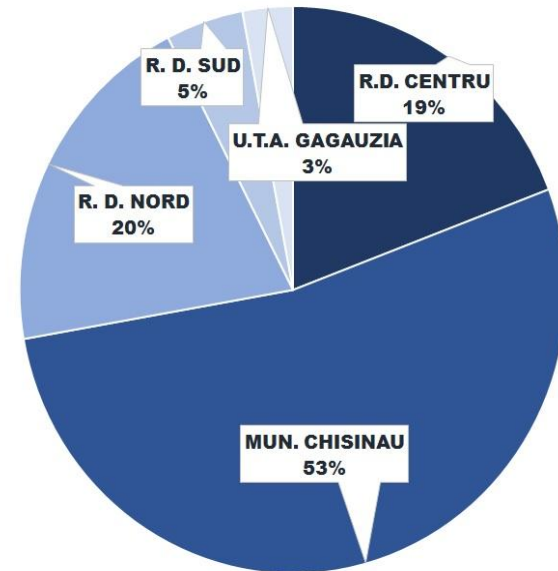

Industria (CAEM B, C, D și E)

Ponderea valorii adăugate în produsul intern brut regional

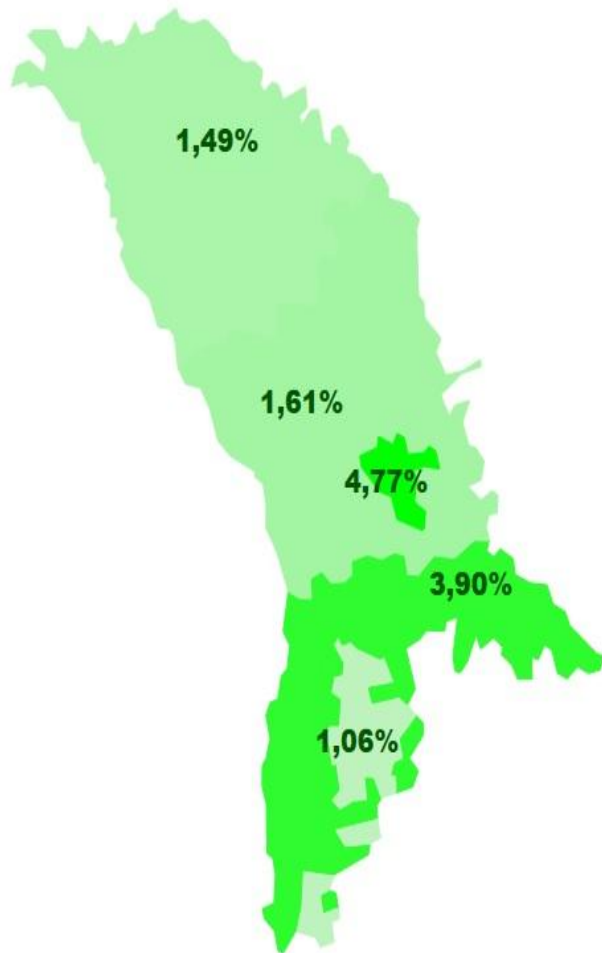
Contribuția regiunilor la valoarea adăugată

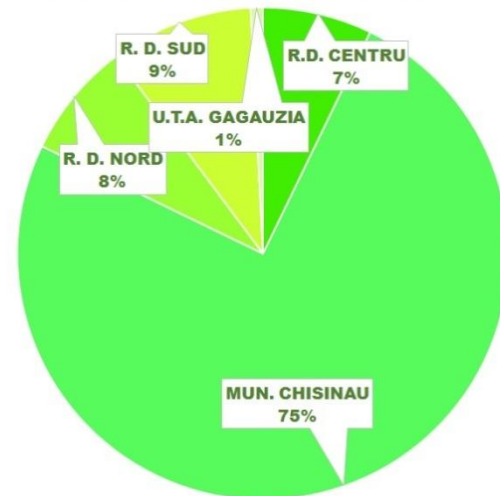

Construcții (CAEM F)

Pondereea valorii adăugate în produsul intern brut regional

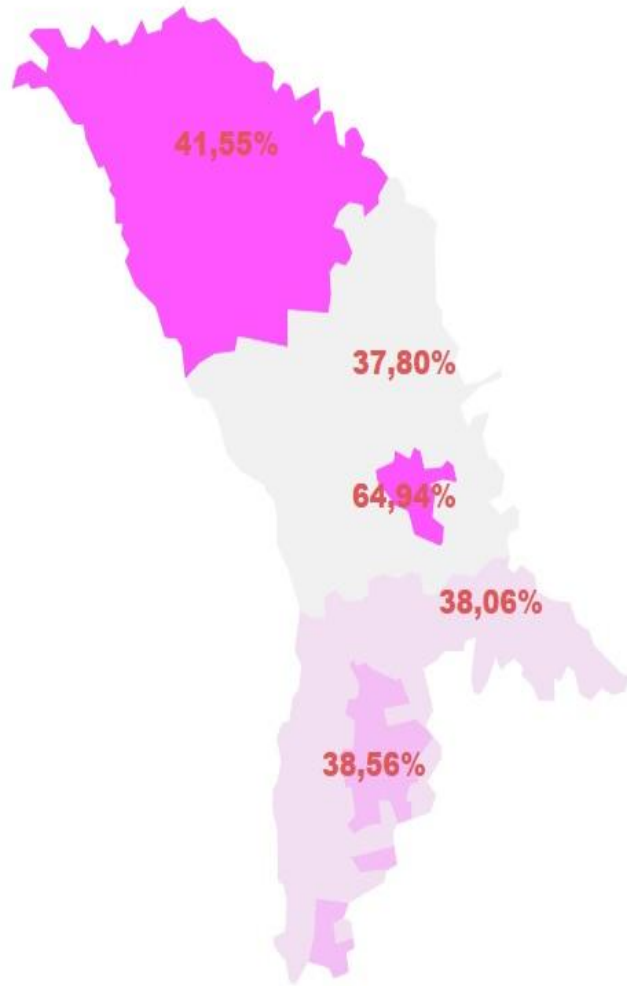

Contribuția regiunilor la valoarea adăugată

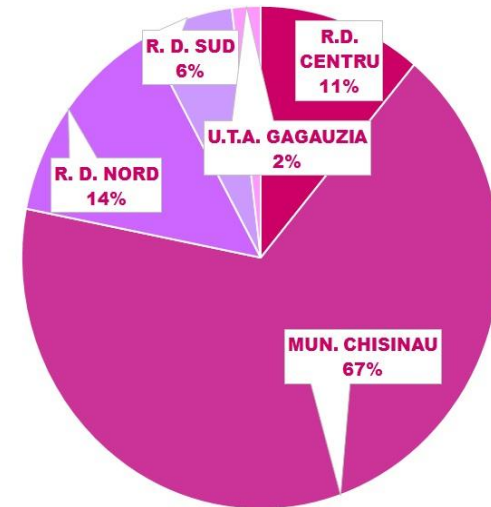

Servicii (CAEM de la G - la T)

Ponderea valorii adăugate în produsul intern brut regional

Contribuția regiunilor la valoarea adăugată

**Rata de creștere a Produsului
Intern Brut Regional (PIBR) în
2014**

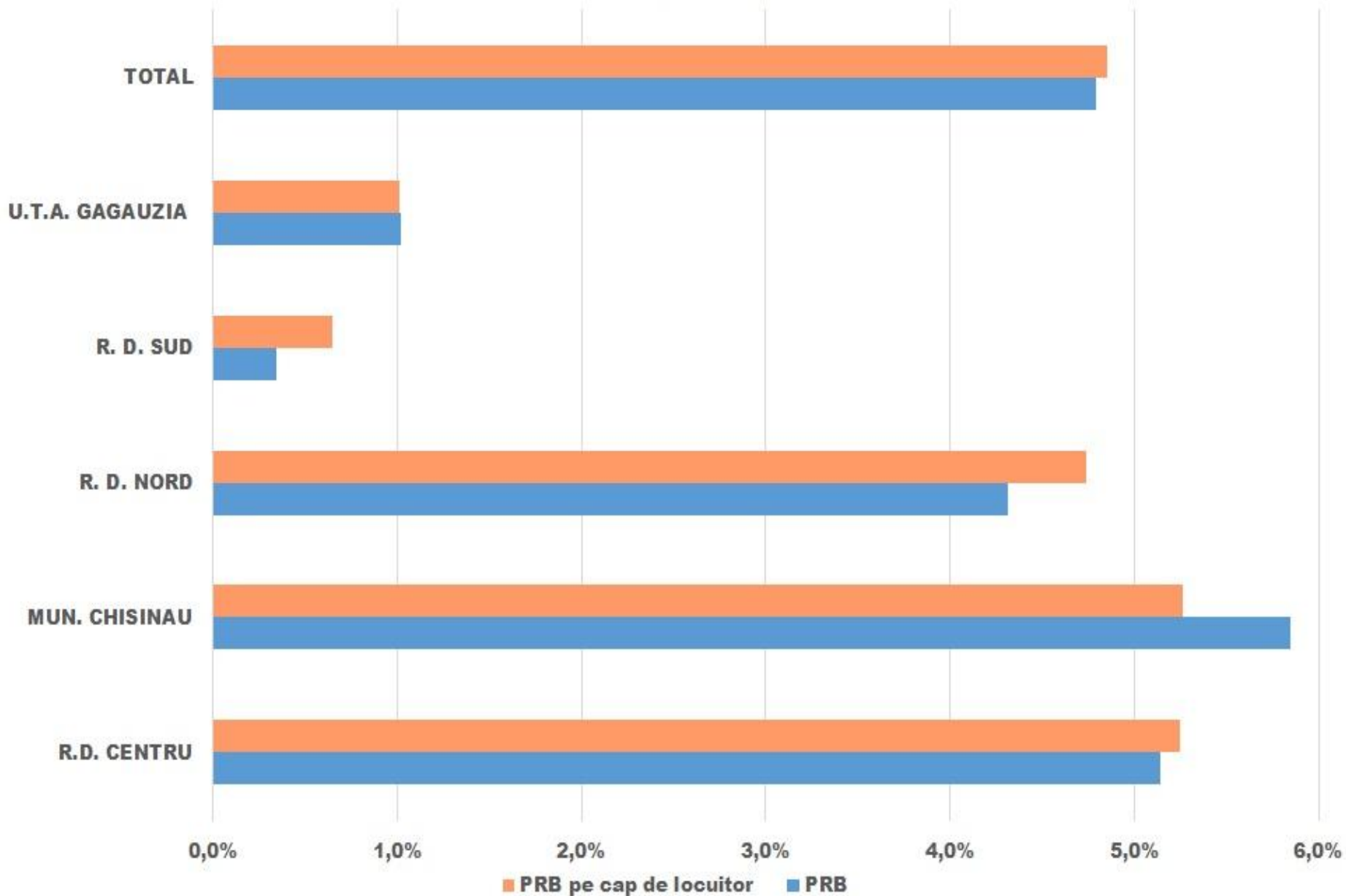
Metode de estimare

- PIBR în prețuri comparabile a fost estimat pe baza metodologiei conturilor naționale;
- S-a utilizat metoda deflației, folosind indicii de preț la nivel național pentru fiecare activitate în parte.

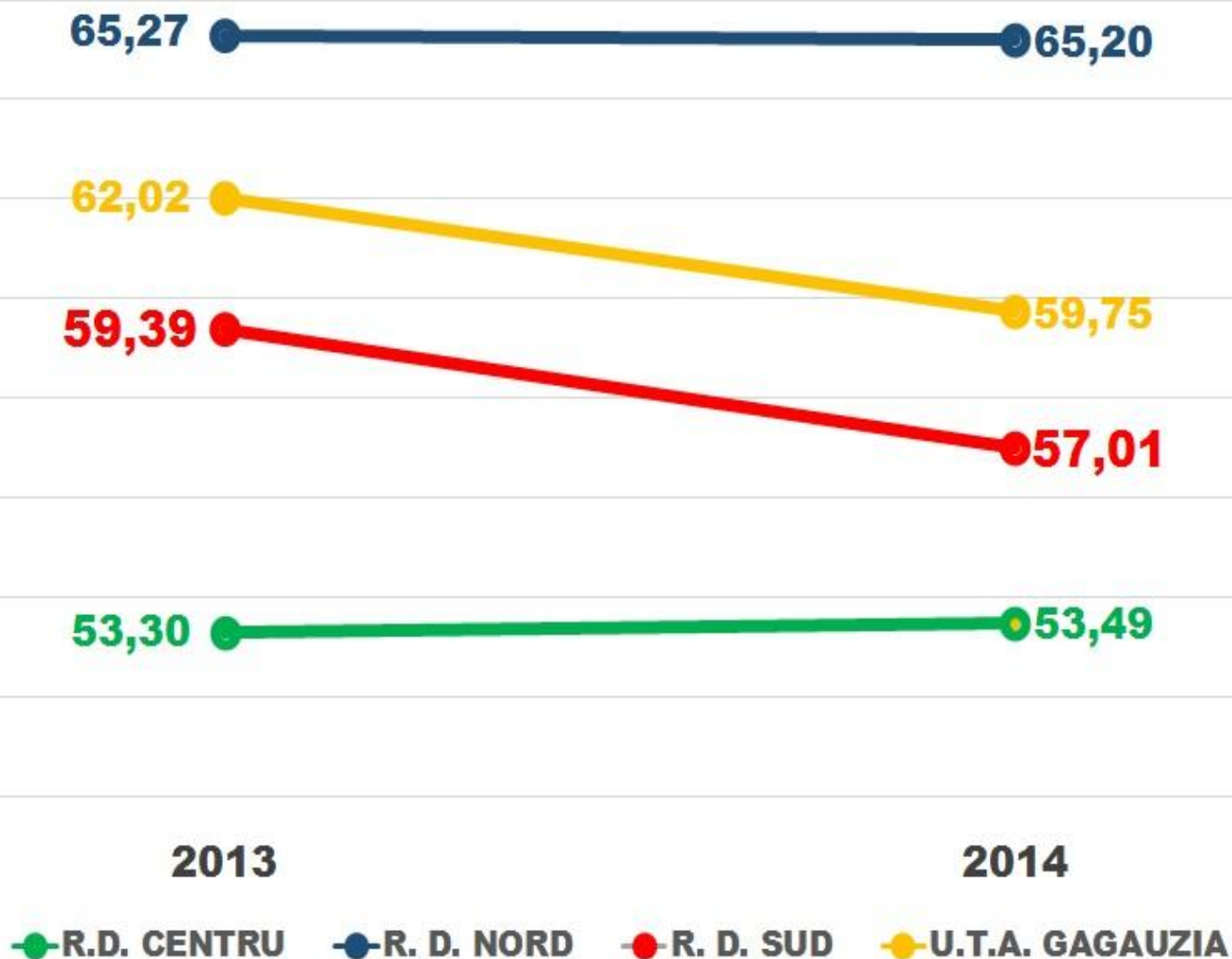
PIBR 2014, prețuri comparabile, mii lei

Regiuni de dezvoltare	PIBR		PIBR pe locuitor	
	Valoare	%	Valoare	%
CENTRU	16 786 210	5,1	15,84	5,2
MUN. CHIȘINĂU	59 315 504	5,8	73,50	5,3
NORD	19 175 471	4,3	19,31	4,7
SUD	9 032 470	0,3	16,88	0,6
U.T.A. GĂGĂUZIA	2 863 660	1,0	17,70	1,0
SIFIM	-1 845 732	7,9		
TOTAL	105 327 584	4,8	29,62	4,8

Rata de creștere a PIBR și PIBR pe locuitor in 2014

Indicele disparitatii PIBR pe locuitor (Total Moldova = 100)

Planuri de viitor

Direcții prioritare

1. Îmbunătățirea surselor de date statistice:

- Reprezentativitate la nivel teritorial (regiune, raion) a indicatorilor statistici;
- Completarea *Registrului statistic al întreprinderilor* cu unități locale.

2. Îmbunătățirea accesibilității la sursele administrative (MF, CNAM, CNAS)

3. Perfecționarea metodelor de estimare:

- Descrierea surselor de date și a metodelor de estimare a PIBR;
- Implementarea metodologiei SCN 2008 / ESA 2010;
- Recalcularea seriei dinamice a Produsului intern brut în conformitate cu metodologia SCN 2008 / ESA 2010, inclusiv a PIBR.

Acest proiect este finanțat
de Uniunea Europeană

Programul de Vecinătate al Uniunii Europene în Republica Moldova

Mulțumesc pentru atenție!

Proiect implementat de consorțiul
condus de GFA Consulting Group GmbH